

ר"ל סובר שחלוקת בין בהוצאת הדין ובין בהרמת הדין, ולר' יוחנן נחלקו רק בהוצאת הדין אך הרמה היא עבודה גמורה, ור"ל סובר שאינה עבודה כי אין עבודה שכשיריה רב' כליס, ור' יוחנן סובר שאשר שהתורה גילתה שלובש כתונת ומכנסים אי"כ לובש גם את שאר הבגדים, והתורה כתבה מדו בד ללמד שיהיה כמותו ולא נגזרת עליו, ומכנסים בד לומדים שלא ילבש בגד קודם ללבשת המכנסים שכתוב ומכנסים בד ללבש על בשרו, ור"ל סובר שלומדים מדתו ממה שהתורה כתבה כתונת במילה מדו, ומה שמכנסים קודמים לכל הבגדים לומדים מהמילה על בשרו,

ר' יהודה סובר שלומדים מילבש שיש ללבוש לתרומת הדין גם מצנפת ואבנט, ור' דוסא לומד מילבש שבגדי כה"ג ביה"כ כשרים לכהן הדיוט, ורבי דוחה שאבנטו של כהן הדיוט אינו כשל כה"ג ביה"כ ועוד שאין להשתמש בקדושה קלה במה שהשתמשו לקדושה חמורה

ר' כד ולומדים מילבש שבגדים שחוקים כשרים לעבודה, ומוהניחם שם לומדים שהם שעונים גזיזה ולר' דוסא שהם ראויים לכהן הדיוט, ולומדים שהמוניחם שלא ישתמש בהם ליהוה"כ אחר, ולכאורה נחלקו ר' יהודה ור' דוסא אם תרומת הדין נחשבת עבודה, ויש לומר שלכו"ז זה נחשב עבודה ונחלקו אם צריך פסוק לרבות שאר בגדים.

ר' אבין הסתפק מה הכמות של תרומת הדין אם לומדים מתרומת מעשר שזה אחד מעשרה או לומדים מתרומת מדן אחד מה' מאות, ויש ללמוד מהברייתא של ר' חייא שלומדים בגזירה שוה הרי"ס שזה כמו הרמת הקומץ.

רב סובר שרק על ד' עבודות חייב דו מיתה אם עבד, זריקה, הקטרה, ניסוך המים והיין, וללוי גם תרומת הדין, וטעמו של רב שכתוב בפסוק ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח ולמבית הפרוכת ועבודתם עבודת מתנה אתן את כהונתכם והזר הקרב יומת, עבודת מתנה ולא עבודת סילוק, ועבודתם שדוקא עבודה תמה ולא שיש אחריה עבודה, וללוי מרבים מוטל דבר המזבח, ולרב זה מרבה ר' ה' האות שבחטאות פנימיות ובמצורע, וללוי לומדים מהואו של וכל דבר ולרב לא לומדים מהואו, ואין לדרוש מוטל דבר המזבח שזה כלל עבודת מתנה פרט, וכלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט ורק עבודת מתנה ולא סילוק **עמוד ב** שיש לרבות מולמבית הפרוכת ועבודתם שדוקא בפנים של הגבלה של עבודת מתנה אך בחוץ חייב גם על עבודת סילוק, ואין לומר שאומר כך גם על עבודה תמה שרק על פנים ולא בחוץ ויהיה חייב בחוץ גם כשאנינה תמה, כי כתוב ועבודתם שלענין עבודה תמה הפסוק עירבם.

רבא הסתפק בעבודת סילוק בהיכל אם יש לדמות לפנים ופטור על עבודת סילוק או שנדמה לחוץ וחיוב, והוא פשט שכתוב ולמבית שזה כפנים, ואין לומר שזו סנידה את השולחן חייב כי יש אחריה סידור בויכין ועל סידור בויכין אין לחייב כי יש סילוק הלחם והקטרה, אין חייב דו סנידה את המנוחה כי יש נתינת פתילה ונתינת פתילה אין לחייב כי יש נתינת שמן, ועל נתינת שמן אין לחייב כי יש הדלקה אחריה, ועל הדלקה אין לחייב כי אינה עבודה, ואמנם נאמר שלומדים מהפסוק ונתנו בני אהרן אש על המזבח וערכו עצים על האש שהצתת קיסמים היא עבודה אך ההלכה אינה עבודה.

ר' אבין זר סנידה את המנוחה כי יש אחריה סידור שני גזירין ועל סידור שני גזירין אין לחייב כי יש סידור אבריים, ור' יוחנן שמחייב זר סנידה שני גזירין, כי הוא סובר שזה נקרא עבודה תמה, ורב סובר שאינה עבודה תמה.

ישנה ברייתא כרב שזריקת דם בין לפנים בין לפני ולפנים, והמזה בחטאת העוף והממצה והמקטרי בעולת העוף, והמנסך ג' לוגין מים ויין הם עבודות שזר חייב עליהם מיתה, וישנה ברייתא כלי שמונים הדין ור' ה' הזאת שבפנים ובמצורע והמעלה על המזבח בין דבר כשר או פסול זר חייב עליהם מיתה.

עושים פייס בנפרד לכל עבודה כרי שיהיה הרגש בעורה כמו שכתוב אשר יחדיו נמתיק סוד בבית אלוקים נהלך ברגש.

ר"י סובר שההנהיג לובשים בגדי חול בזמן הפייס, שאם נאמר שעושים בבגדי קדש יהיה בעלי זרוע ויחזק ויעבור ולרב ששת בבגדי קדש שאם נאמר בבגדי חול יעבדו בטעות בהם מחמת חביבות העבודה, ור"י הוכיח ממה שכתוב שמסרום לחזונים שהפשיטום מבגדיהם והניחו עליהם רק מכנסים,

ר' כה לכאורה מדובר באלו שזכו בפייס וא"כ הפייס היה בבגדי חול, ורב ששת יבאר שזה מדובר באלו שלא זכו בפייס וכן מסתבר שאם נאמר שזה באלו שזכו בפייס, וא"כ אין יתכן שהניחו עליהם רק מכנסים הרי נאמר שלא יהיה דבר קודם למכנסים, ור"י יבאר שבגדי כהן חול עליו ילבישם מכנסי קודש, והמשכיו להפשית בגדי חול ולא הניחו אלא מכנסים בלבד, ורב ששת הוכיח שכתוב בברייתא שלשכת הגזית היתה כבית גדול עם עלייה והפייס היה במזוזה וזקן יושב במערבה והכהנים מוקפים כמו כוליאור יעגול והמנוחה נא ונטול מצנפת מאז אחד מהם וידעו שממנו מתחיל הפייס, ואם מדובר בבגדי חול לא מצוי מצנפת בהם, אך יתכן לומר כדברי רב יהודה שכן הפשטו חול ויש להעמיד לו אמר כתונת יכול לעבוד בה עבודת יחיד.

אבין מדייק ממה שכתוב זקן יושב במערבה שלשכת הגזית חציה בקדש וחציה בחול ויש לה פתח בקודש ופתח בחול שא"כ יש בה קדושת עורה ואין ישיבה בעורה אלא למלכי בית דין, ואין לומר שכולה בחול כי הרי הפייס היה כרי שיהיה הרגש בקדש, וא"כ חציה לקודש, ואין לומר שהיא פתח אף שזה שאם הוא פתוח לקדש דינו בקדש כמו שכתוב בשלשכת הגזית בחול ופתוחות ולקדש תוכן קודש ופתוחות לחול כחול, כמו שכתוב הבנויות בקודש ופתוחות לחול הן כחול ולא עושים שם פייס וא"כ מוכרחים לומר שהיו לה ב' פתחים.

משנה הפייס הוא מי זורק ומי מדרשן מובח פנימי והמנוחה, ומי מעלה אבריים לכבש הראש והרגל, ושתי הידיים, העוקץ והרגל, החזה והגרה ושתי הדפנות, הקרביים הסולת והחביתין, והיין, וזכו בו י"ג כהנים, בין עזאי אמר לר"ע בשם ר' יהושע שהקריבו דרך הילוכו.

גמרא הסתפקו אם היה פייס לעבודה אחת או שהיה פייס לכל עבודה ועבודה, ואין לדייק ממה שכתוב ד' פייסות היו שם ומשמע שהיה פייס אחד לכלום, שיתכן לומר שנכנסו ד' פעמים לפייס אך היה פייס נפרד לכל עבודה, **עמוד ב** וניתן להוכיח מדברי ר' יהודה שלא היה פייס למחתה אלא כהן שזכה בקטורת אומר לה כהן ששמו זכה עימי במחתה, ויש לדחות באמת קטורת ומחתה שנתבים כעבודת אחת, ולישנייה לכהן ששמו זכה עימי במחתה, ויש למעט שקטורת ומחתה לא היה פייס שהם נחשבים עבודה אחת, אך לשאר דברים יש פייס נפרד, יש לומר שר' יהודה לא להדש שלא נאמר שכיון שקטורת לא מצויה ומעשירה אי"כ נתקן לה פייס בפני עצמה, אך ישנה ברייתא שהביא ר' חייא שלא הפייס לכל עבודה אלא כהן שזכה בתמיד י"ב אחיו הכהנים נמשכים עמו.

הסתפקו איזה כהן מקבל הדין אם השוחט מקבל כי אם הזורק יקבל אי"כ לא יקבל את כל הדין מתמת חביבות הזריקה, או שהזורק יקבל כיון שלפעמים השוחט הוא זר, ויש לדייק שכתוב לקמן שכן קטין עשה י"ב דרין לכיור כדי ש"ב כהנים העוסקים בתמיד יקדשו ידיהם יחד ואם נאמר שהשוחט מקבל אי"כ יש כהן נוסף, כי לשחיטה אין צריך קידוש ויצטרך קידוש לצורך הקבלה, אלא מוכח שהזורק מקבל את הדין, ורב אחא בר רבא היא ברייתא מפורשת שחט השוחט וקבל המקבל ובה לו לזרוק.

הקריבה דרך הילוכו הוא: הראש והרגל החזה והגרה וב' ידיים וב' דפנות העוקץ והרגל, לר' יוסי ההקריבה דרך הפשטו: הראש והרגל העוקץ והרגל, ב' ידיים וב' דפנות העוף החזה והגרה, ולר"ע קרב דרך ניתוחו: הראש והרגל, ב' ידיים החזה והגרה וב' דפנות העוקץ והרגל, ולר'

יוסי הגלילי קרב דרך עילויו: הראש והרגל החזה והגרה וב' הדפנות העוקץ והרגל וב' הידיים, ומה שכתוב כל נחת טוב יוכי זה רק בבהמה כחושה, רבא אומר שגם התנא של המשנה וגם ר' יוסי הגלילי סוברים שהולכים לפי עילויו הבשר, אלא שהתנא של המשנה הולך לפי גודל האברים, ור' יוסי הגלילי הולך לפי שומן האברים, הרגל קרב עם הראש שיש בראש הרבה עצמות, ולכו"ע הראש קרב קודם כמו שכתוב שראש ופרד קודמים לכל האברים ולומדים מהפסוק את ראשו ואת פדרו וערך,

ר' כה נה שכתוב בפסוק את פדר ללמד שנתון את הפדר על בית השחיטה ומעלהו וזה דרך כבוד של מעלה.

משנה הפייס השלישי הוא לקטורת והחדשים שלא עשאוה מעולם באים להפיס, והפיס הרביעי הוא גם לישנים שיפיסו מי מעלה אברים מהכבש למזבח.

גמרא מעולם לא שנה אדם בקטורת כי היא מעשרת, ורב פפא שאל שאם לומדים את זה מהפסוק ישימו קטורה באופן ואח"כ כתוב בך ח' הילוף, אי"כ גם עולה תעשר ש לפני כן כתוב וכליל על מזבחה, ואבין אמר שעולה מצויה יותר מלוקטרת.

רבא אומר שת"ח שמורה הוראה הוא משבט לוי או מיששכר שבטוי כתוב יורו משפטין ליעקב, ובשישכר כתוב ומבני ישישכר יודע כינה לעיתים לדעת מה יעשה ישראל, ואף שביהודה נאמר יודה מחוקקי אך אינם מוציאים שמועות להלכה.

ר' יוחנן אומר שלא מפייס על תמיד של בין הערביים, אלא הכהן שזכה בבוקר וזכה גם בערב, ומה שכתוב בברייתא שכשם שמפייס בבוקר כך מפייס בערב זה נאמר על הקטורת ואף שכתוב כשם שמפייס לו ומשמע על התמיד יש לגרוס לה, אך ישנה ברייתא שכתוב כשם שמפייס לו שחית כך מפייס ערבית וכשם שמפייס לה שחית כך מפייס לה ערבית יש לומר שמדובר בשבת שהשמרות מתחלפות, ולזהא אמיאן שיש פיס גם בערב אלא הרבו פייסות אלא שמגזרים כולם יחד בבוקר וחלקם זוכים לבוקר וחלקם זוכים לא ערב.

המשנה לא כדעת ר"א בו יעקב שאומר שהמעלה אבריים לכבש הוא מעלה אותם למזבח, והתנא של המשנה סובר שעדיף כהנים נוספים משום ברוב עם הדרת מלך, ור"א בן יעקב סובר שזה לא מתאים להראות במקום שכונה שהעבודה היא טירחה יתירה, רבא אומר שר"א בן יעקב אינה סובר כר' יהודה שלא היה פייס למחתה, וכן ר' יהודה אינו סובר כר"א בן יעקב שלא היה פייס למעלי האבריים לכבש שמועץ חסר פייסות, ואם נמצא תנא שאומר שיש ה' פייסות זה לא כר"א בן יעקב ולא כר' יהודה.

משנה מקריבים תמיד בט' או י"א או י"ב כהנים לא פחות ולא יותר, ביום רגיל קרב בט' כהנים ובהג נוסף עוד כהן שבידו צלוחית של מים, בין הערביים נוספים ב' כהנים שבידיהם ב' גזירי עצים, ובשבת נוספים ב' כהנים שבידים ב' ביזיכ לבונה של לחם הפנים, ובשבת שבתוך החג נוסף עוד כהן שבידו צלוחית של מים.

גמרא ר' אבא או ר' יוחנן אמרו שניסוך המים הוא בתמיד של שחר, שכתוב במשנתנו שבשבת שבתוך החג ביד אחד צלוחית של מים, ואם מדובר בתמיד של בין הערביים, אי"כ גם בחול המועד יש עוד ב' כהנים שבידים ב' גזירי עצים, ורב אשי מוכיח כן גם מהמשנה בסוכה שאומר שאומרים למנסך הגבה ירך ופעם אחת נסך על רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהם וזה היה בבוקר בשעת ההלל.

רשב"י אומר שהמקור לכך שבבין הערביים יש ב' כהנים שבידים ב' גזירי עצים שכתוב וערכו עצים וזה לא קשור לתמיד של שחר שהרי כבר כתוב וביער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר וערך, ואו"כ הפסוק וערכו נאמר על בין הערביים, ואין לומר ששניהם מדברים בתמיד של שחר ואמרה התורה לעשות פעמיים, שהיה צריך להיות כתוב לשון דומה ובער ובער אך יש לומר שאם היה כתוב ובער היה מספיק כהן אחד וכתוב שוב לומר שצריך עוד כהן, אך לפי"ז היה צריך לכתוב ובער ובערו או וערך וערכו אלא משמע שזה לתמיד אחר,

ר' חייא שנה שהיה פייס י"ג או י"ד או ט"ו או ט"ז ומה שכתוב שהיה י"ז זה רק אם סוברים לא כר' יהודה ור"א בן יעקב.

משנה איל קרב ב"א כהנים הבשר בה' הקרביים הסולת והיין בב' כל אחד מהם, פר קרב בכ"ד כהנים, הראש באחד הרגל בב', עוקץ בב', רגל בב' חזה באחד גרה בב' ב' ידיים בב' ב' דפנות בב' קרביים בג' סולת בג' ויין בג', וכל זה בקרבנות ציבור אך בקרבן יחיד יכול להקריב לבדו כהן פייס והפשט וניתוח בשל ציבור ויחיד שרים

גמרא שיום שששרים בור. והזקיק לומר את זה מהפסוק ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח שרק נתינת האש צריכה כהן אך לא הפשט וניתוח

ר' כה ואין לומר שכתוב כהן להצריך בנתינת אש ולא נמטע בהפשט וניתוח שאבין לימד את בנו ששחיטה כשירה בור, והיה מקום לומר שמה שכתוב ואתה ובניך עמך תשמרו את כהונתכם כולל גם שחיטה, ויש לדרוש ממה שכתוב ושחט את בן המקור והקריבו בני אהרן הכהנים ורק מקריבה מצרה כהן, ואח"כ כתוב ובני אהרן אש למעט הן בהפשט וניתוח אך יש לומר שהפסוק מצריך כאן כהן שלא נאמר שזה עבודה שלא מעכבת כפרה וכהן לא מעכב בה, אלא יש למעט כהן ממה שכתוב וערכו בני אהרן הכהנים את הנתיחים את הראש ואת הפדר שאם מקבלה מצות כהונה מה מוסיפה כאן התורה שצריך כהן, אלא בא למעט כהן בהפשט ניתוח, ואין לומר שממעט כהן בסידור ב' גזירי עצים, שמסתכר שלא למעט בזבח עצמו, ואין לומר שממעט סידור כמותו, כי כתוב אש והקריב הכהן את הכל המזבחת שמלמד שהולכת אבריים לכבש היא ככהן אך לא הולכת עצים, וא"כ סידור גזירי עצים צריך כהן, וערכו מיותר למעט כהן בהפשט וניתוח, אך יתכן לומר שבא להצריך כהן בהולכה עצמה, והוא למעט כהן בהפשט וניתוח ממה שכתוב והקטיר הכהן את הכל ומהקריב הכהן לומדים שהולכת אבריים טעונה כהן ולא הולכת עצים אך סידור גזירין טעון כהן, ונתנו להצריך כהן בנתינת אש.

בפסוק וערכו, ב' בני אהרן ב' הכהנים ב', ובא לומר שכבש טעון ו' כהנים, ורב המנונא אמר שר"א הקשה שהפסוק היה דייב על פר שטעון כ"ז, והוא תימן שכתוב על העצים אשר על האש אשר על המזבח וכן מיותר לדרוש שכתוב נאמר עצים אש ומזבח.

עמוד ב ר' יוחנן אומר שזר שסידר המערכה חייב לפרוק ולסדרה שוב אך אם הזר מסדר שוב היא פסולה, אלא שזר מפרק והכהן מסדר, ורב זירא מקשה שעבודה שכשרה בלילה לא פסולה בזה, ומה שאבירים ופדרים פוסל בזו כי הם סוף עבודה של יום, ותורומת הדין היא תחילת עבודת היום, כמו שאמר ר' יוחנן שאם קידש כהן ידיו ורגליו ותורומת הדין אינו צריך לקדש שוב שכבר קידש מתחילת עבודה, וצריך לכבא ב' יוחנן שזו חסידר ב' גזירין חייב ב' הא עבודת יום, ורבא מקשה שתצטרך פייס, אך באמת ישנה ברייתא שרבא לא ידע ממנה, שמי שזכה בתרומת הדין זכה בסידור מערכה ובסידור ב' גזירין אך לפי"ז יוצא שעבודת יום טעונה פייס ולא עבודת לילה, ואבירים ופדרים טעונים פייס שהם סוף עבודה של יום ותורומת הדין טעונה פייס בגלל המעשה שהיה, אך לפי"ז רק עבודת יום ושזר חייב מיתה של בה פייס ומה שזר לא חייב מעט פייס בשחיטת שכשירה בזו כי היא תחילת עבודה, ומה שכתוב אמר להם הממונה צאו ורואו אם הגיע זמן השחיטה ולא כתוב זמן סידור שני גזירין ויש לומר ששחיטה שאין לה תקנה אם נעשתה בלילה כתוב, ולא סידור עצים שיש להם תקנה בסידור מחדש.

מכתב דחה

שיעון דחף היומי בדרך קצו"ח

לע"נ ר' אברהם בר' יעקב
ורדיגר זצ"ל
הנחוחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

70 פרשת מקץ תשע"ד גליון

המנונה אומר הצביעו והכוונה הוציאו אצבעותיכם למנוחה, ואין לומר שימנו את האנשים כמו שאמר ר' יצחק שאסור למנות את ישראל, אפילו לדבר מצוה, שכתוב אצל שאול ויפקדם בכוק, והכוונה שברים, ואין לומר שזה שם של עיר כמו שכתוב אדוני בוק, שיש פסוק נוסף ויפקדם בטלאים, ור"א אומר שכל המונה את ישראל עובר בלאו שכתוב והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד, ור"ב יצחק אומר שעובר ב' לאוים שכתוב לא ימד ולא יספר,

ו' **יונתן** שאל בפסוק זה שבתחילה כתוב כחול הים ואח"כ כתוב לא ימד ולא יספר, והחילוק הוא שכשעושים רצונו של מקום לא ימד וכשאין עושים רצונו של מקום זה רק כחול הים, ור"ב תירץ בשם ר' יוסי בר דוסתאי שבידי אדם לא ימד ולא יספר אך בידי שמים יש להם מנין. **שמואל** אמר שהמתמנה על הציבור מתעשר שבתחילה כתוב ששאל מנה בחרסים ואח"כ כתוב בטלאים, ואין לומר שלקח משל הציבור שא"כ מה בא הפסוק להדגיש.

מה **שכתוב** אצל שאול וירב בנחל הכוונה על עסקי נחל, שהקב"ה אמר לשאול להכות את עמלק אמר שאול שעל נפש אחת עורפים עגלה בנחל וא"כ מדוע להרוג הרבה נפשות, ואם אדם חטא מה חטאה הבחמה, ואם חטאו הגדולים מה חטאו הקטנים, יצאה בת קול ואמרה אל תהי צדיק הרבה, וכשאמר שאול לדואג סוב ופגע בכהנים, יצאה בת קול ואמרה אל תרשע הרבה, ועל זה אמר רב הונא כמה לא צריך לדאוג מיש מי א"כ סייעתא דשמיא, ושאל נכשל פעם אחת והפסיד המלוכה, ואילו דוד נכשל ב' פעמים ולא הפסיד, ואף ששאל נכשל גם במעשה נוב, אך על מעשה אנג נאמר נחמתי כי המלכתי את שאול, ודוד נכשל באוריה ובחסותה שמנה את ישראל, ואין למנות מעשה בה שבע כי נפרעו ממנו, כמו שכתוב והיא הכבשה ישלם ארבעתים, ילד, אמנון, תמר, ואבשלום, ואף שבמעשה של הסתה נפרעו והיא מגיפה, אך לא נפרעו מגופו, ואמנם ארבעתים לא נפרעו מגופו אך הוא עצמו קיבל צרעת, ופרשו ממנו סנהדרין והסתלקה ממנו שכניה, כמו שכתוב השיבה לי ירדך יודע עדותיך ואח"כ כתוב השיבה לי ששון ישעך, ואמנם לדעת רב דוד נענש שקיבל לשון הרע מיצא, אך לדעת שמואל לא קיבל דוד לשון הרע, וגם לרב שהוא קיבל לשון הרע אך נפרעו ממנו שרב אמר שמואל אמר למפיבושת אתה וציצא תחלקך השדה, יצאה בת קול ואמרה רחבעם וירבעם יחלקו את המלכות.

רב **הונא** דרש הפסוק בן שנה שאול במלכו שהוא כבן שנה שלא טעם טעם חטא ור"ב יצחק אמר שאולי הכוונה שמולוכל ביטוי כבן שנה ור"ג מלאכי פחד בחלומו, ואמר נעניתי לכם עצמות שאול בן קיש, אך ראה שוב חלום פחד ואמר נעניתי לכם עצמות שאול בן קיש מלך ישראל.

שמואל אומר שלא נמשכה מלכותו של שאול שלא היה בו שום דופי כמו שאמר ר' יוחנן שלא מונינים פרנס על הציבור אלא אם יש לו קופה של שרצים מאחריו ויש יתגאה אומרים לו תראה מה יש אחריך, ולרב, שאול נענש כיוון שמהל על כבודו, שאמרו לו בני בליעל מה ישיענו זה ויבוהו ולא הביאו לו מנחה, והיה כמחרשי ואח"כ כתוב ויעל נחש המעוני ויניח על יבש גלעד, ור"ש בן יהוצקדק אמר שת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח,

דף **כג** ומה שכתוב לא תקום ולא תטור זה רק בממון כמו שכתוב בברייתא שנקימה היא ששכחירו מבקש ממנו מגל ומסרב, ולמחרת הוא מבקש מחבירו קרדום ואומר לו שאני לא משאיל לך כמו שאתה לא השאלת לי אתמול, ונסתרה היא שגבש מבקש ממנו חלוק אומר לו קח ואני כמותך שלא השאלת לי אתמול, ולכאורה על צער הגוף לא נאסר נסתרה כמו שכתוב הנעלבים ואינם עולבים שמעיים חרפתם ואינם משיבים עושים מאהבה ושמחים ביסורים, עליהם אומר הפסוק ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, ויש לומר שירק שומר בליבו, ומה שאמר רבא המעביר על מדותיו מעבירים לו כל פשעיו היינו שמפייסים על ידי שמפייסים אותו.

מוציאים אצבע או שתיים בפיים, ולכאורה אם מוציאים ב' ק"ו שמוציאים אחת, ורב חסדא חילק שבריא מוציא אחת אך חולה ששריריו רפומים יכול להוציא ב' כמו שכתוב חילוק זה בברייתא שמוציאים אחת ולא ב' ודוקא בריא אך חולה יכול להוציא ב' ויחיד המוציא ב' מונינים לו אחת, ומה שכתוב שלא מוציאים עם האצבע שליש ואגודל מפני הרמאים, ואם הוציא שליש מונינים לו ואגודל לא מונינים לו ואם הוציא מכהו הממונה בפקיע יש לפרש שמונינים לו רק אחת,

רב **ביאר** פקיע מר"א, והסביר רב פפא שזה רצועת של ישמעאלים שחתכו ראשה, ואב"י אמר שהבין במה שכתוב בשקלים שבין בבי ממונה על הפקיע שזה פתילה כמו שכתוב מבלאי מנכסי הכהנים ומהמייניהם היו מפקיעים ובהם היו מדליקים, אך מהמשנה הזו שלוקה מהממונה בפקיע עבש שפקיע הוא רצועה להלקות.

הברייתא מביאה מבין שכהנים רצו כבהש, ואחז קדם לחבירו בד' אמות ותקע סכין בלבו ועמד ר' צדוק על מעלות האולם ואמר, אחינו בני ישראל שמעו, שכתוב כי ימצא חלל באדמה ויצאו וקנין ושופטין, אנו על מי להביא עגלה ערופה על העיר או על העזרות, וגענו כולם בכביה, ובא אביו של ההרוג ומצאו עדיין ששואו מפרפר ואמר הרי הוא כפרתכם ועדיין הוא מפרפר ולא נטמאה הסכין ורואים שטהרת כלים קשה עליהם משפיכות דמים, וכן מוכא שמנפה שפך דם נקי עד שמילא את ירושלים למה למה, ויש להסתפק איזה מעשה קדם שלכאורה אם המעשה של הרציחה קדם ולא תיקנו פייס, א"כ על שבירת רגל ודאי לא יתקנו, ואם נאמר ששבירת הרגל היתה קודם מה שיך לומר שקדם לו בד' אמות ונשברה רגלו, ויש לומר שקודם היה הרציחה ולא תיקנו שחשבו שזה מקרה, אך כשראו שמסתכנים גם ממילא תיקנו פייס.

לכאורה מה שאמר ר' צדוק על מי להביא עגלה ערופה, יש להקשות שאחד מהעשרה דברים שנאמרו על ירושלים הוא שיהיה עגלה ערופה, **עמוד** ב' וגם עגלה ערופה באה רק בלא נודע מי הכהו, וכאן יודעים מי הרוצח, ויש לומר שר' צדוק אמר זאת כדי להרבות בביה, ומה שכתוב משפיכות דמים קלה מטהרת כלים יש להסתפק אם ולולו משפיכות דמים אך טהרת כלים נשארה בתוהמה, או שטהרת כלים נעשתה עם חמורה יותר משפיכות דמים, ויש להוכיח ממה שהברייתא מביאה את הפסוק של מנשה א"כ באים לומר שהם ולולו משפיכות דמים אך טהרת כלים נשארה כשהיתה.

כתוב בתורתם ויש ולבש בגדים אחרים והוציא את הדין, ואין לומר כיו"כ שפושט בגדי קיש ולבש בגדי הול אלא כתוב ולבש בגדים אחרים שהבגדים שלובש הם קודש כמו הבגדים שפשט, ומה כתוב אחרים הכוונה פחותים מהם, ולר' אליעזר לומדים מהם כי כשפושט אחרים והוציא, שכהנים בעל מומים כשרים להוציא הדין, התנא אצל ר' ישמעאל למד שינשה הבגדים בתורתם הדין שבגדים בשיש העבר לרבא אינו מן לו כוסו בהם.

דף כא חכמים בקשו רחמים שלא ישמע קול נשמה כשיוצאת מהגוף וזה התבטל. **ישנה ברייתא** כדעת רב שילא שהיוצא לדרך קודם שקרא הגבר דמו בראשו, ור' אישיה אומר שרק כשעשה כך פעמיים, ויש אומרים עד שיעשה ג' פעמים, ודוקא בתרגול בינוני.

רב אמר שכשעלו ישראל לרגל היו עומדים צפופים בעזרה, אך כשהשתחוו היה רווח ונמשכו עד אחר בית הכפורת, ויש לבאר שאף שנמשכו עד אחר בית הכפורת ועמדו צפופים אך כשהשתחוו היה להם רווח, וזה אחד מעשרה ניסים שנעשו במקדש, שלא הפילה אשה מריח בשר הקודש, ולא סריח בשר הקודש מעולם, ולא נראה זבוב בבית המטבחיים, ולא קרה לכה"ג שראש קרי ביה"כ, ולא היה פסול בעומר ובשתי הלחם, ובלחם הפנים, ועמדו צפופים אך השתחוו ברווח, ולא הוזק אדם מעולם מנחש ועקרב בירושלים, ולא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים, ולכאורה ב' הניסים האחרונים אינם מיוחדים לביהמ"ק אלא היו בירושלים, ויש לומר שהיו ב' ניסים נוספים בבית המקדש, שמעולם לא כיבו הגושמים את האש של עצי המערכה, והעשן עצמו אפילו כל הרוחות שבעולם נשבו בו לא זו ממקומו.

לכאורה יש ניסים נוספים, כמו שאמר רב שמעיה בקלנו ששברי כל חרס של בישול הקדשים נבלעו במקומם, ועוד מה שאמר אב"י מוראה ונוצה ודישון מזבח פנימי ודישון המנורה נבלעו במקומם, ויש לומר שיש למנות את הפסולים במשנה עומר שתי הלחם ולחם הפנים, לאחר, וא"כ נכנסים במקומם את הניסים של הבלועים, אך לכאורה נחשיב את הבלועים כנס אחד, וצריך לומר שיש למנות את מה שאמר ר"ב שיהיה נס בלחם הפנים שיהיה חס בסילוקו כמו בעת סידורו, כמו שכתוב לשום לחם חס ביום הלקחו.

מה **לכאורה** יש את הנס שאמר ר' לוי שיש מסורת מאבותינו שמקום ארון הקודש לא לקח מהמידה, וכן מה שאמר רבנאי שהכרוכים היו עומדים בנס, וצריך לומר שלא מחשיבים את הניסים שהיו בפנים, אך לכאורה הנס שהיה בלחם הפנים הוא גם בפנים, ויש לומר כדברי ר"ל שדרש את הפסוק השולחן הטהור, ומשמע ולא טמא לפעמים, **עמוד** ב' ולכאורה הוא כלי עץ שעשוי לנחת שמונה תמיד במקום אחד, וכלי עץ שעשוי לנחת אינו מקבל טומאה, אלא שהגיבה אותו להראות לעולי רגלים שיראו את חיבתם לפני המקום שסילוקו כסידורו.

ולכאורה יש את הנס שאמר רב הושעיא שכששלמה בנה את ביהמ"ק נטע בו מיני מגדים מזהב, והוציא פירותיהם בזמנם, וכשהורו נשבה בהם נשרו שכתוב ירעש כלבנון פרי וכשנכנסו הנכרים להיכל יבש, שנאמר ופרח לבנון אומלל, והקב"ה עתיד להחזירן שכתוב פרוח תפרח ותגל אף גילת ורגן כבוד הלבנון ניתן לה, ויש לומר שהחשיבו רק ניסים שאינם קבועים ולא ניסים קבועים, ולפ"ז לא מנו את הניסים של הארון וכפורת שהם קבועים.

לכאורה למערכה לא היה עץ שכתוב בברייתא שנאמר ה' דברים באש המערכה שהיא רבוצה כארי, וברה כחמה ויש בה ממשות ואוכלת לחים כיבשים, ואינה מעלה עשן, וצריך לומר שהמשנה דיברה באש של הדיוט שכתוב ונתנו בני אהרן אש על המזבח שאף שירות א"ש מהשמים בכ"ז מצוה להביא אש של הדיוט,

ר' חנינא מן הכהנים אמר שראה אש המערכה רבוצה ככלב ויש לומר שזה היה במקדש שני, ואף שכתוב ואצנה בו וכבר וקוראים ואכבדה, וזה נדרש על ה' דברים שבימי שני היה חסר מבית ראשון, ארון כפורת וכוורים אש ושכינה ורוח הקודש, ואורים ותומים, יש לומר שהיה אש בבית שני אך לא יגיעה למערכה.

יש ו' סוגי אש, אוכלת ואינה שותה והיינו אש שלנו, ויש אש שותה ואינה אוכלת והיינו אש של חולים, ויש אש שאוכלת ושותה והיינו אש של אליהו שליחה המים שבתעלה, ויש אש שאוכלת לחים ויבשים והיינו אש של המערכה, ויש אש דוחה אש של גביראל, ויש אש שאוכלת אש והיינו אש של שכניה, כמו שכתוב במדרש שהושיט הקב"ה אצבעו ביניהם ושרפם,

לכאורה יש עשן במקדש שהרוח הזויה אותו שר' יצחק בר אבדימי אמר שבמוציא יו"ט אחרון של כל כולם צופים לעשן מערכה, שאם נוטה הוא לצפון, העניים שמחים ובעלי הבתים עצבים שגשמי השנה מרובים והפירות באוצרות מרקיבים, ואם נוטה לדרום עניים עצבים ובעלי הבתים שמחים שגשמי השנה מועטים והפירות משתמרים, ואם נוטה למזרח כולם שמחים ואם נוטה למערב כולם עצבים, ויש לומר שהעשן מיתמר כדקל אך אינו מתפזר.

לכאורה יש ברייתא שרוח מלוכה לעולם אש והמערכת לעולם קשה, ורוח צפונות יפה לחיטים אחר שהביאו שליש ורעה לזיתים יפה חונטים, ורוח דרומית קשה לחיטים שהביאו שליש, ויפה לזיתים כשהם חונטים, ואמר כעל זה רב יסף או מר זוטרא שהסימן לכך הוא שולחן בצפון ומנורה בדרום שהשולחן מגדל את מה שעליו הדיינו החיטים, והמנורה מגדלת את השמן, ויש לומר שרוח מזרחית טובה רק לבני בבל, אך לא"י היא קשה.

פרק פראשונה

דף כב משנה בהתחלה יכל לתרום ממנו שיצא וכשהיכה רצו, היו רצים ככבש ומי שהקדים את חבירו בד' אמות וכה, ואם היו שוים אמר הממונה שיצויה אצבע אחת או ב' אך לא את האגודל, ופעם היו שנים שוים ככבש ואחד דחף את חבירו ושבר רגלו, וכיון שראו שבאו יסכנה התקינו שיתרמו רק בפיים והיו ר' פייסות וזה הוא הפיס הראשון.

גמרא בתחילה לא תיקנו פיס לתרומת הדשן כיוון שזה עבודת לילה, ולא החשיבו אותה אך כשראו שבאו לייזי סכנה תיקנו לה פייס ומה שהיה על הקטרת אברים ופדים אך שזה עבודת לילה כי זה סוף עבודת היום, ותרומת הדשן אינה נקראת תחילת עבודת היום אף שאמר ר' יוחנן שאם קידש יזיו ורגליו לתרומת הדשן אינו צריך לקדש שוב, כיון שקידש מתחילת עבודה, יש לומר בדבריו שכבר קידש מתחילה לעבודה אך באמת זה עבודת לילה.

ללישא בתרא לא תיקנו מתחילה פייס לתרומת הדשן שחשבו שמחמת אונס שינה לא יבוא לפייס, אך כשראו שבכ"ז באים ומסתכנים, תיקנו פייס, ואף שלאברם ופדים שזה לילה תיקנו פייס כי יותר קשה לקום מוקדם מללכת לישון מאוחר.

לכאורה רואים במקום אחר שהתקנה היתה בכשיל סידור המערכה, שכתוב בברייתא שמי שזכה לתרומת הדשן וכן בסידור מערכה וכסידור שני גזירין, ורב אמר שהיו ב' תקנות שמתחילה חשבו שלא יבוא אחר כך רבא שבאים ומסתכנים תיקנו פייס, ואחר ראו שלא היה להם לבא לקום מוקדם לפייס, לכן תקנו שמי שזכה בתרומת הדשן זכה בסידור מערכה ובסידור שני גזירין.

המשנה אומרים שהקודם ב' אמות וכה ואמר רב פפא שפושט שאין הכוונה לד' אמות בקרקע כי כתוב ורצים ככבש, וכן לא הדי' אמות והארבעים כי כתוב רצים וצולים ככבש, ואחר כך כתוב כל הקודם, ואין לומר שדורבן ב' אמות באמצע הכבש, כיוון שאינם סומימים, וא"כ פשוט שזה ליד המזבח, אך יש להסתפק אם הדי' אמות הללו הם עם האמה יסוד והאמה סובב **עמוד** ב' או ללא האמה יסוד והאמה סובב.